

Rapport 4:2021

Isak Lekve

Kommunal innleie

Kartlegging av innleie fra
bemanningsselskaper i kommunene i
Vestland fylke.

Forord

Rapporten «Kommunal innleie. Kartlegging av innleie fra bemanningsselskaper i kommunene i Vestland fylke er utarbeidet i De Facto – Kunnskapssenter for fagorganiserte på oppdrag for Fagforbundet Vestland våren 2021. Den baserer seg på tilgjengelig offentlig statistikk og en spørreundersøkelse som ble sendt til alle kommunene.

Jeg har fått svært god hjelp av et førtitalls tillitsvalgte i alle fylkets kommuner for å finne frem til rette vedkommende i kommuneadministrasjonen, og bidra med hjelp til å samle inn svar. Jeg vil særlig takke Sara Bell, Ørjan Myrmel, Helene Bank og Sidsel Schade som har bistått med diskusjon, materiale og hjelp til rapporten.

Bergen april 2021

Isak Lekve

1 Oversikt over bemanningsbruken i Vestland

Kommunene i Vestland fylke kjøpte tjenester fra bemanningsselskaper for totalt 323 millioner i 2019. Dette er en økning fra 280 millioner i 2016. Det fremgår av et notat utarbeidet i Fagforbundet.¹ Disse tallene baserer seg på tall fra Kommunal Rapport sin leverandørdatabase.²

Den største enkelttilbyderen av bemanningstjenester er Pedagogisk Vikarsentral AS med en omsetning mot kommunene på om lag 66 millioner i 2019. Listen over leverandører med omsetning mot kommunene på over ti millioner i 2019 ser slik ut:

Pedagogisk Vikarsentral AS	65,6 mill kr
Ambio Helse AS	58,3 mill kr
Smart Bemanning AS	42,4 mill kr
Manpower AS	26,2 mill kr
Konstali Helsenor AS	20,7 mill kr
Focus Care Norge AS	20,1 mill kr
Seie AS	17,0 mill kr
Nordic Care AS	15,7 mill kr

Kommunal Rapports Leverandørdatabase er bygget opp av tallene kommunene har rapportert for tjenestekjøp og annet, på ulike koder i økonomirapporteringsystemet KOSTRA. For Vestland er 24 av de 323 millionene registrert uten kode i databasen. Hvis vi tar for gitt at disse 24 millionene fordeler seg jevnt ut over de ulike kategoriene og ikke endrer den prosentvise sammensetningen, kan vi lage følgende omtrentlige liste over tjenesteområder i Vestland i 2019:

Helse og omsorg	190 mill kr
Oppvekst ³	117 mill kr
Administrasjon og styring	8 mill kr
Sum andre områder	9 mill kr

¹ Sidsel Schade: Bruk av bemanningsforetak i Vestland (næringskode 78.200: Utleie av arbeidskraft), internt notat Fagforbundet. Tallene er i netto, uten mva/momskompensasjon.

² KOSTRA-tallene baserer seg på 2019, ettersom tallene for 2020 først blir tilgjengelig i august.

³ Oppvekst inkluderer både barnehager og grunnskole, og er fordelt med 62 millioner til grunnskole og 46 millioner til barnehage i KOSTRA-tallene. Justert for de ubestemte tallene, blir dette da 115 millioner totalt. Jeg har valgt å inkludere dem som en felles kategori her, fordi det også er gruppert sammen i spørreundersøkelsen.

Helse og omsorgstjenester er altså klart størst med nesten 60 prosent av innkjøpene. Så følger oppvekst med 36 prosent, og administrasjon og styring med om lag 2 prosent.⁴

Bergen er den største kommunen med en omsetning alene på 152,5 millioner. Om vi holder dem utenfor, får vi en total omsetning på 170,1 millioner. Om vi igjen estimerer at innkjøp uten kode fordeler seg jevnt, kan vi lage følgende omtrentlige liste over tjenesteområder i Vestland (uten Bergen):

Helse og omsorg	149 mill kr
Oppvekst ⁵	17 mill kr
Administrasjon og styring	1 mill kr
Sum andre områder	3 mill kr

Om en tar ut Bergen, ser vi altså at helse og omsorg er enda mer dominerende, med om lag 88 prosent av omsetningen, mens oppvekst bare har i underkant av 10 prosent, og hele resten er på rundt 2 prosent.

Kommunesammenslåingene har gjort en del av KOSTRA-tallene uoversiktlige, men av de 43 kommunene i nye Vestland fylke (etablert 1.1.2020), er det 36 som, om en regner sammen de tidligere kommunene, har kjøpt tjenester fra bemanningsselskaper for mer enn 10 000 kroner i 2019. De 36 kommunene vil presenteres mer i detalj nedenfor.

Listen over de kommunene som kjøpte inn mest fra bemanningsselskaper i 2019 ser slik ut:

Kommune	Omsetning	Innbyggere ⁶	Omsetn. pr innbygger
Bergen	152,5	281 190	542
Kvinnherad	24,5	13 137	1 867
Alver ⁷	18,3	29 090	629
Årdal	16,8	5 245	3 198
Tysnes	15,0	2 846	5 259
Øygarden ⁸	14,1	38 117	370

⁴ Andre områder er Barnevern (2,2 mill), Bolig (0,3 mill), Fellesutgifter (2,5 mill), Kultur (0,2 mill), Næring (0,3 mill), Samferdsel (0,3 mill), Sosialtjenester (1,4 mill), og Vann, avløp og renovasjon (0,8 mill).

⁵ Oppvekst inkluderer både barnehager og grunnskole, og er fordelt med 62 millioner til grunnskole og 46 millioner til barnehage i KOSTRA-tallene. Justert for de ubestemte tallene, blir dette da 115 millioner totalt. Jeg har valgt å inkludere dem som en felles kategori her, fordi det også er gruppert sammen i spørreundersøkelsen.

⁶ I 2019.

⁷ Alver kommune ble etablert 1. Januar 2020 som en følge av sammenslåing av Lindås, Radøy og Meland.

⁸ Øygarden kommune ble etablert 1. Januar 2020 som en følge av sammenslåing av Fjell, Sund og Øygarden. I tabellen er tallene for disse tre 2019-kommunene slått sammen.

At en storkommune som Bergen kommer ut øverst er ingen overraskelse, men på listen følger også relativt små kommuner som Årdal og Tysnes, som begge har et svært høyt forbruk av bemanningsselskaper per innbygger. Målt som omsetning pr. innbygger kommer Tysnes ut øverst med 5 259 kr. per innbygger, og så følger Modalen og Årdal som begge kjøpte bemanningstjenester for mer enn 3000 kroner per innbygger i 2019.

Basert på de kommunene som svarte på en utsendt spørreundersøkelse våren 2021 kan vi lage en tilsvarende tabell for 2020:

Kommune	Omsetning	Innbyggere ⁹	Omsetn. pr innbygger
Bergen	152,1	285 601	533
Ullensvang	43,4	11 002	3 945
Alver	34,5	29 337	1 176
Kvinnherad	18,0	13 039	1 380
Årdal	14,0	5 170	2 708
Tysnes	13,0	2 924	4 446
Bremanger	12,0	3 597	3 336

Det er verdt å merke seg at store kommuner som Øygarden, ikke ga presise svar på denne undersøkelsen, mens tallet for Årdal er basert på estimat fra tillitsvalgte i kommunen.¹⁰

Det fremstår som om mange kommuner bruker innleie fordi de har rekrutteringsproblemer innenfor helse og omsorg, og at få av dem ser ut til å ha en helhetlig strategi for å bøte på disse rekrutteringsproblemene.

⁹ | 2020.

¹⁰ Disse tallene er samlet inn på en annen måte enn tallene for 2019, og er ikke behandlet. De kan derfor ikke sammenlignes direkte med tallene for 2019, men bør kunne gi en pekepinn i en del kommuner.

2 Bakgrunnen for innleie

De Facto sendte ut en spørreundersøkelse til samtlige kommuner i Vestland fylkeskommune våren 2021¹¹. Her ble det spurt om omfang av konsulentbruk og innleie, spesifisering av tjenesteområdet hvor det ble benyttet og utviklingen over tid. I tillegg ble kommunene bedt om å svare på hvorfor innleie ble benyttet, hvem som tok beslutningen om innleie, i hvilken grad det er politisk forankret, og hvorvidt og på hvilken måte de tillitsvalgte er involverte.

De Facto kontaktet hovedtillitsvalgte i samtlige 43 kommuner i Vestland fylke, og fikk hjelp til å finne frem til rette vedkommende i kommuneadministrasjonene, som spørreundersøkelsen så ble sendt ut til. I en del kommuner ble den grunnet delt ansvar og oversikt, sendt til flere personer. Etter en del oppfølging fra både De Facto og tillitsvalgte i kommunene, kom det til slutt 30 svar fra 21 kommuner. Mottakeren i en kommune skrev typisk at «det kommer mange slike undersøkelser hver dag», og oppslutningen om undersøkelsen ble derfor mindre enn håpet. Vi har likevel klart å få en del tall og informasjon, som sier noe generelt om innleiebruken i kommunene i Vestland i 2021

2.1 Begrunnelse for bruk av innleie

Det klart mest vanlige begrunnelsen for bruk av innleie var behov for kvalifisert personell, og at det var vanskelig å tiltrekke seg den riktige kompetansen til kommunen. Særlig gjaldt dette typiske distriktskommuner. En del kommuner presiserte også at de ønsket å trappe ned bruken av innleie, og at de hadde lyst ut stillinger uten søkere, men likevel ble tvunget til å fortsette å bruke innleie. Koronapandemien i 2020 gjorde også at noen kommuner fikk økt behov for å leie inn for eksempel renholdsarbeidere.

Men generelt var mitt inntrykk etter tilbakemeldingene at ingen av kommunene som svarte på undersøkelsen *ønsker* å benytte seg av innleie i stor skala, både fordi det er upopulært politisk, og fordi det er dyrt. Det ble i stedet fremstilt som et nødvendig onde. Det fremstår likevel som om få av kommunene har en helhetlig strategi for å bøte på dette.

¹¹ Se vedlegg.

2.2 Forankring av innleie

Mens det er noe varierende akkurat hvem (rådmann, kommunalsjef eller enhetsleder) i kommunen som tar beslutningen om bruk av innleie, så var alle som svarte nøye med å påpeke at bruken av innleie er forankret politisk. Flere kommuner påpekte også at det stadig kom signaler fra politikerne i kommunen om at en ønsker mindre innleie, men at det, som nevnt i forrige punkt, er vanskelig å få til på grunn av rekrutteringssituasjonen.

Når det kommer til drøfting med tillitsvalgte rapporterte alle kommunene som svarte at den helhetlige situasjonen ble drøftet med de tillitsvalgte. En del kommuner, som Bergen og Tysnes, pekte på årlige drøftingsmøter (i henhold til Arbeidsmiljøloven § 14-12), Stad på drøftinger to ganger i året, Modalen på månedlige drøftingsmøter, og andre kommuner som Sollund, Masfjorden, og Askvoll på at «enhver innleie ble drøftet». Austrheim rapporterte at det «er blitt drøftet» uten å kvantifisere videre, mens Sveio rapporterte at det blir drøftet «i stor grad».

Vaksdal pekte på at de tillitsvalgte var involvert i liten grad i beslutningen om innleie, men at de ble involvert i omkringliggende forhold som gjorde at de kjenner godt til rekrutteringsutfordringene. Voss rapporterte at de orienterer om omfanget blir stort, men at de tillitsvalgte er orientert i omkringliggende problemstillinger som å utarbeide turnuser. At de tillitsvalgte slik ble involvert i den større problematikken rundt rekruttering, ble også rapportert av Askvoll, Sveio, Tysnes og Bremanger. I Tysnes deltar de tillitsvalgte også i prosjektgruppen som arbeider for å finne løsninger på den høye bruken. Alver at de tillitsvalgte var involvert «i liten grad».

De fleste kommunene rapporterte altså om at beslutningene om innleie ble drøftet med de tillitsvalgte.

2.3 Trenden over tid

Flere kommuner rapporterer som sagt at det er økende bevissthet om at de ønsker å redusere bruken av innleie. Likevel rapporterer de også at det er en økende trend over tid. Det gjelder for eksempel Tysnes, Alver, Askvoll, Modalen, Ullensvang, Vaksdal og Bremanger, som både rapporterer enighet mellom politikere og administrasjon om at bruken skal ned, samtidig som de rapporterer at det har blitt økende bruk de siste årene.

Solund er et eksempel på en kommune som har rapportert mindre bruk. I både 2019 og 2020 var bruken her såpass lav at kommunen ikke er beskrevet i detalj nedenfor. Her ble det rapportert at det bare ble brukt innleie ved kriser.

At kommunene rapporterer økt bruk over tid, harmonerer med utviklingen i KOSTRA-tallene.

Koronapandemien i 2020 har gjort det til et spesielt år, og flere kommuner som Alver og Austrheim rapporterte ekstra bruk av innleie på grunn av koronapandemien. Dette gjelder typisk helse og omsorg og renhold.

3 Gjennomgang av kommuner

Det følgende kapittelet vil gjennomgå kommunene i Vestland fylkeskommune alfabetisk. Tallene er ikke helt sammenlignbare, for 2019-tallene fra leverandør databasen er uten mva/momskompensasjon, mens tallene som ble rapportert i undersøkelsen er de direkte utgiftene til kommunene, og er ubehandlede.

Vi har tall fra alle kommuner for 2019. For 2020 fikk vi bare inn svar fra om lag halvparten av kommunene. Hvilke blir spesifisert i gjennomgangen nedenfor. Siden vi gjennomgående har flere tall for omsetning i 2019 enn 2020, har jeg valgt å oppgi også befolkningstallet underveis for 2019.

Kommunene Ulvik, Solund, Aurland, Austevoll, Masfjorden, Fitjar og Fedje har alle rapportert beløper på under 10 000 kroner i 2019, samtidig som ingen av dem har rapportert noen større beløp på undersøkelsen for 2020, og vil derfor ikke bli behandlet i det følgende. Også Førde, Fusa, Jondal, Ullensvang, Sogndal, Naustdal og Granvin har rapportert under 10 000, men er siden slått sammen med kommuner med større bruk av bemanningsselskaper.

3.1 Alver

Alver kommune ble etablert 1. januar 2020 som en følge av sammenslåing av Lindås, Radøy og Meland. Den samlede kommunen hadde en befolkning på 29 090 i 2019, og var med 18,3 millioner i omsetning på bemanningsselskaper, en av kommunene med høyest utgifter knyttet til dette i 2019. Den gamle kommunen Lindås stod alene for 10,2 millioner.

Alle Lindås sine tall er uspesifiserte. Men hos Radøy og Meland er alt spesifisert, og der er 95 prosent av bruken innen tjenesteområdet helse og omsorg.

Alver besvarte undersøkelsen, og det tegner et noe annet bilde for 2020. For Helse og omsorg ble det ifølge kommunen brukt 35 årsverk, til en total omkostning på 28 millioner. Dette utgjør om lag 4 prosent av de totale årsverkene innen helse og omsorg i Alver kommune.

Det økte tallet kan skyldes økt bruk som følge av pandemien. Begrunnelsen for en generell økende bruk innen helse og omsorg, ble gitt som at det er blitt vanskeligere å rekruttere sykepleiere, at det er rekrutteringsvansker særlig i utkantstrøk, og noe bruk av enkeltvakter ved

korttidsfravær. Ifølge kommuneadministrasjonen er bruken forankret i kommunestyret, og drøftes med tillitsvalgte.

Det ble også rapportert bruk av 2,5 årsverk til en samlet sum av 1,5 millioner innen andre tjenesteområder knyttet til et spesifikt investeringsprosjekt, bestemt av kommunalsjef og rådmann i fellesskap. Dette ble begrunnet med behov for spesialkompetanse. Bruken er ikke behandlet politisk, hvor det tvert imot er vedtatt stillingsstopp som har påvirket mulighet til ansettelse, og dermed ført til økt konsulentbruk. Dette er i liten grad drøftet med tillitsvalgte.

Det ble også rapportert 2 årsverk innen renhold, til en samlet kostnad på 1,8 millioner. Dette ble begrunnet med koronapandemien, og ikke noe som var vanlig før sammenslåingen. Det ble altså fremstilt som et ekstraordinært tiltak, og ikke noe varig.

Jeg fikk ikke svar fra ansvarlig for oppvekstavdelingen i Alver, men hvis vi forutsetter at forholdstallet for gamle Meland og Radøy kommune er det samme som for nye Alver kommune, kan vi gi følgende estimat på total bruk av innleie i Alver:

Helse og omsorg	28 mill kr
Oppvekst ¹²	1-2 mill kr
Renhold	2 mill kr
Administrasjon og styring	2,5 mill kr

Eller samlet om lag 34 millioner.

3.2 Askvoll

Askvoll kommune hadde en befolkning på 3038 i 2019, og rapporterte da 2,4 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Askvoll besvarte undersøkelsen, og rapporterte at det innen tjenesteområdet helse og omsorg innleid 7 årsverk fra bemanningsselskap, som tilsvarer 6 prosent av de totale årsverkene innen tjenesteområdet. Dette ga en samlet kostnad på 8,2 millioner.

Begrunnelsen som ble gitt var at det er vanskelig å rekruttere nok fagpersonell, at det er for få tilgjengelige. Ifølge kommunalsjefen har det vært en økning på om lag 50 prosent i kommunen

¹² Tallene for oppvekst er estimerte.

de siste ti årene. Formannskap og kommunestyre blir orientert, og bruken drøftes med fagforeningene.

3.3 Askøy

Askøy kommune hadde en befolkning på 29 275 i 2019, og rapporterte da 9,6 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg. Av dette var 8,3 millioner til oppvekst, 1,0 million innen helse og omsorg, og 0,3 millioner til andre tjenesteområder. Dette gir 86 prosent til oppvekst og om lag 10 prosent innen helse og omsorg.

Askøy svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.4 Austrheim

Austrheim kommune hadde en befolkning på 2887 i 2019, og rapporterte da 90 000 i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under vann, avløp og renovasjon.

Austrheim besvarte undersøkelsen, og for 2020 rapporterte kommunen at det var brukt noe innleie på tjenesteområdet helse og omsorg på grunn av koronapandemien, og mangel på fagfolk i pleie og omsorg. Dette ble anslått som totalt 2 årsverk, men det ble ikke oppgitt en sum. Dette ble bestemt av kommunalsjef for området sammen med rådmannen, og ble drøftet med fagforeningene.

3.5 Bergen

Bergen kommune hadde en befolkning på 281 190 i 2019, og rapporterte da 152,5 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Av dette ble 92,6 millioner rapportert inn under tjenesteområdet oppvekst, og 47,7 millioner rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg. På tredje plass kommer administrasjon og styring med 6,3 millioner, mens summen av resten kommer på 5,8 millioner. Dette betyr at Bergen skiller seg ut med hele 60 prosent på oppvekst, 31 prosent på helse og omsorg, og om lag 4 prosent på administrasjon og styring.

Bergen besvarte undersøkelsen med detaljert statistikk for 2020. Oppsummert ser det slik ut:

Oppvekst	86,9 mill kr
Helse og omsorg	53,2 mill kr
Generelle vikarer	om lag 12,0 mill kr

Dette betyr at Bergen lå noe lavere i 2020 som i 2019. Kommunen har rammeavtaler for vikarer, og følger et likebehandlingsprinsipp som gir vikarer lønn som ansatt. Utgiftene per vikar blir da vanlig lønn+sosiale utgifter (30,55 prosent) + vikargebyr til byrået. Bruken blir drøftet med de tillitsvalgte en gang i året.

3.6 Bjørnafjorden

Bjørnafjorden kommune ble etablert 1. januar 2020 som en følge av sammenslåing av Os og Fusa. Den samlede kommunen hadde en befolkning på 24 665 i 2019. Hverken Os eller Fusa hadde mye bruk av innleie fra bemanningsselskaper, og det beløp seg til samlet litt over 52 000 med over 90 prosent på oppvekst og resten på helse og omsorg.

Bjørnafjorden svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.7 Bremanger

Bremanger kommune hadde en befolkning på 3705 i 2019, og rapporterte da 6,9 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Bremanger besvarte undersøkelsen, og for 2020 ble det rapportert at det ble brukt 11-13 årsverk innleide som tilsvarer 8 prosent av de totale årsverk innen tjenesteområdet, til en anslagsvis total kostnad på 12 millioner. Dette blir i kommunen bestemt av driftsjefen, og drøftet med tillitsvalgte. Respondenten var tydelig på at den økte bruken av bemanningsselskaper ikke er en ønsket politikk, og at det stadig blir utfordret i politiske fora, men at det er nødvendig for å opprettholde forsvarlige tjenester ettersom det er vanskelig å tiltrekke seg ønsket kompetanse. Kommunen sier at det er særlig vanskelig å tiltrekke seg sykepleiere.

3.8 Bømlo

Bømlo kommune hadde en befolkning på 11 960 i 2019, og rapporterte da 1,1 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Bømlo svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.9 Eidfjord

Eidfjord kommune hadde en befolkning på 906 i 2019, og rapporterte da 685 000 i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Eidfjord svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.10 Etne

Etne kommune hadde en befolkning på 4077 i 2019, og rapporterte da 200 000 i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Etne besvarte undersøkelsen for 2020, og oppgav der en samlet utgift på 5 millioner til bemanningsselskaper og konsulenter innen helse og omsorg. Dette ble begrunnet med mangel på sykepleiere, og beslutningene om bruken ble tatt av enhetslederne. Hvis dette stemmer, er det en svært kraftig økning fra 2019.

3.11 Fjaler

Fjaler kommune hadde en befolkning på 2779 i 2019, og rapporterte da 5,8 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet oppvekst.

Fjaler kommune svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.12 Gloppen

Gloppen kommune hadde en befolkning på 5836 i 2019, og rapporterte da 400 000 i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Gloppen kommune svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.13 Gulen

Gulen kommune hadde en befolkning på 2322 i 2019, og rapporterte da 490 000 i omsetning til bemanningsselskaper. Om lag halvparten ble rapportert inn under tjenesteområdet oppvekst, og den andre halvparten under helse og omsorg.

Gulen kommune svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.14 Hyllestad

Hyllestad kommune hadde en befolkning på 1366 i 2019, og rapporterte da 3,1 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Hyllestad besvarte undersøkelsen, men ga ingen presise eller en gang omtrentlige svar.

3.15 Høyanger

Høyanger kommune hadde en befolkning på 4091 i 2019, og rapporterte da 5,4 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Høyanger svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.16 Kinn

Kinn kommune ble etablert 1. januar 2020 som en følge av sammenslåing av Flora og Vågsøy. Den samlede kommunen hadde en befolkning på 17 822 i 2019.¹³ Mens Flora bare rapporterte 160 000, rapporterte Vågsøy 3,4 millioner, til en samlet omsetning på nærmere 3,6 millioner. Nesten 95 prosent av dette ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

¹³ Noen grunnkretser ble overført fra den gamle Vågsøy kommune til nye Stad kommune, så den samlede befolkningen ville vært noe lavere.

Kinn svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.17 Kvam

Kvam kommune hadde en befolkning på 8441 i 2019, og rapporterte da 813 000 i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Kvam svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.18 Kvinnherad

Kvinnherad kommune hadde en befolkning på 13 137 i 2019, og rapporterte da 24,5 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. 93 prosent av dette ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg, mens resten var under barnevern.

Kvinnherad besvarte undersøkelsen for 2020, og oppga der at det var innleid 22 årsverk innen helse og omsorg, noe som tilsvarer 3,8 prosent av samlede årsverk innen tjenesteområdet. Dette ble rapportert til en samlet kostnad på 17 millioner. Om vi tar for gitt at tjenesteområdet har samme andel av helheten som i 2019, kan vi estimere total bruk til litt over 18 millioner, og altså betydelig ned siden 2019.

Det er sektor- og enhetslederne som beslutter hvorvidt det skal brukes innleie, og det ble spesifisert i svaret at omfanget har variert mye de siste årene, fra over 20 millioner og ned i 4 millioner enkelte år. Innleien ble også her begrunnet med mangel på sykepleiere.

3.19 Luster

Luster kommune hadde en befolkning på 5195 i 2019, og rapporterte da 1.0 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Luster svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.20 Lærdal

Lærdal kommune hadde en befolkning på 2151 i 2019, og rapporterte da 420 000 i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Lærdal svarte på undersøkelsen, men oppga bare at det i 2020 var brukt innleie innen helse og omsorg.

3.21 Modalen

Modalen kommune hadde en befolkning på 380 i 2019, og rapporterte da 1,5 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Modalen besvarte undersøkelsen, og oppga der bruk av 4 årsverk til en samlet pris på om lag 6,8 millioner innen helse og omsorg i 2020. De rapporterte om en tydelig økning de siste årene, basert på vanskeligheter med å rekruttere sykepleiere og nok fagkompetanse til tjenesten. Beslutningene for å bruke innleie tas i fellesskap mellom kommunestyre, rådmann og pleie- og omsorgsleder, og blir drøftet med tillitsvalgte.

3.22 Osterøy

Osterøy kommune hadde en befolkning på 3038 i 2019, og rapporterte da 7,6 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Om lag 98 prosent ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Osterøy svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.23 Samnanger

Samnanger kommune hadde en befolkning på 2465 i 2019, og rapporterte da 1,0 million i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Samnanger svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.24 Sogndal

Sogndal kommune ble etablert 1. januar 2020 som en følge av sammenslåing av Sogndal, Balestrand og Leikanger. Den samlede kommunen hadde en befolkning på 11 801 i 2019. Sogndal brukte ikke innleie i 2019, mens Leikanger og Balestrand til sammen rapporterte inn 2,1 million i omsetning til bemanningsselskaper. Av dette var litt over 80 prosent innen helse og omsorg, mens det resterende var uspesifisert.

Sogndal svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.25 Stad

Stad kommune ble etablert 1. januar 2020 som en følge av sammenslåing av Selje og Eid. Den samlede kommunen hadde en befolkning på 8 898 i 2019.¹⁴ De to kommunene rapporterte inn en samlet omsetning på 2,8 millioner til bemanningsselskaper i 2019. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Stad besvarte undersøkelsen og rapporterte at det var brukt tre-fire årsverk innen helse og omsorg i 2020, til en samlet pris på 2,7 millioner. Dette ble forklart med mangel på fagkompetanse, hovedsakelig på sykepleiere. Dette ble rapportert som omtrent det samme som har vært brukt årlig over en lengre periode. Beslutningen ble tatt av kommunalsjef i samarbeid med enhetslederne, og kommunestyret har godkjent bruken. De tillitsvalgte har vært involvert i prosessen.

3.26 Stord

Stord kommune hadde en befolkning på 18 699 i 2019, og rapporterte da 540 000 i omsetning til bemanningsselskaper. Om lag 80 prosent ble rapportert innen tjenesteområdet helse og omsorg, mens det resterende ca 20 prosent ble rapportert innen administrasjon og styring.

Stord svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

¹⁴ Det ble også overført noen grunnkretser fra gamle Vagsøy kommune, så den samlede befolkningen ville vært noe høyere.

3.27 Stryn

Askvoll kommune hadde en befolkning på 7167 i 2019, og rapporterte da 2,4 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn uspesifisert.

Stryn svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.28 Sunnfjord

Sunnfjord kommune ble etablert 1. januar 2020 som en følge av sammenslåing av Førde, Jølster, Gaular og Naustdal. Den samlede kommunen hadde en befolkning på 21 959 i 2019. Den gamle kommunen Naustdal brukte ikke bemanningsselskaper i 2019, men de tre andre rapporterte samlet inn 6,4 millioner i omsetning til bemanningsselskaper i 2019. Av dette var tilnærmet alt knyttet til tjenesteområdet helse og omsorg.

Sunnfjord svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.29 Sveio

Sveio kommune hadde en befolkning på 5721 i 2019, og rapporterte da 87 000 i omsetning til bemanningsselskaper. Av dette var nærmere 70 prosent på kultur, mens resten var på oppvekst.

Sveio besvarte undersøkelsen, og ga tilbakemelding på at det var noe konsulentbruk på teknisk og drift, men svært lite, og ellers ingenting på hverken oppvekst, helse og omsorg eller andre området. Det ble eksplisert at kommunen ikke ønsker bruk av innleie, fordi det er dyrt, og at de tillitsvalgte involveres i stor grad når det er bruk.

3.30 Tysnes

Tysnes kommune hadde en befolkning på 2846 i 2019, og rapporterte da nærmere 15 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Tysnes besvarte undersøkelsen, og rapporterte at det var brukt 9 årsverk innen helse og omsorg i 2020, noe som tilsvarer 10 prosent av antall årsverk i hele tjenesteområdet. Dette ga en samlet kostnad for kommunen på 13 millioner.

Kommunen begrunnet bruken med lengre og kortere fravær når de ikke får ansatt vikar, og at de har utlyst ledige stillinger uten søkere. Kommunen påpekte at det er enighet blant både politikere og administrasjon om at bruken skal ned. Derfor er det igangsatt et eget prosjekt med det formål. Det er enhetslederne som avgjør hvorvidt en skal bruke innleie, og de tillitsvalgte involveres gjennom årlige drøftinger.

3.31 Ullensvang

Ullensvang kommune ble etablert 1. januar 2020 som en følge av sammenslåing av Ullensvang, Odda og Jondal. Den samlede kommunen hadde en befolkning på 11 152 i 2019. Hverken gamle Odda eller Jondal hadde innleie i 2019, og bare gamle Odda kommune rapporterte inn større tall til leverandørdatabasen. Odda oppga da 875 000 i omsetning til bemanningsselskaper i 2019. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Ullensvang besvarte undersøkelsen, og rapporterte bruk av innleie og konsulenter på en rekke områder. Oppsummert ser det slik ut:

Helse og omsorg	31,0 mill kr
IKT	2,8 mill kr
Oppvekst	2,6 mill kr
Teknisk forvaltning og drift	1,8 mill kr
Virksomhet for inkludering	1,7 mill kr
Landbruk og havbruk	1,6 mill kr
Kultur, næring og samfunn	1,0 mill kr
Samfunn og plan	0,9 mill kr

Dette gir en samlet bruk på 43,4 millioner, og er altså svært høyt både i forhold til innbyggertallet, og situasjonen i 2019. Det høye tallet ble begrunnet med mangel på kvalifisert personell, lovkrav og behov for ekspertkompetanse, og dessuten ble selve sammenslåingen trukket frem som noe som økte bruken.

Kommunalsjefene er ansvarlig for å beslutte bruken, og den økende bruken er tema for diskusjon med politisk nivå. De tillitsvalgte involveres ved innleie fra bemanningsselskap, men mindre når det gjelder konsulentbruk.

3.32 Vaksdal

Vaksdal kommune hadde en befolkning på 4045 i 2019, og rapporterte da 4,8 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Vaksdal besvarte undersøkelsen, og rapporterte at det ikke er noe bruk på oppvekst, men 6,5 millioner i kostnader til bemanningsselskaper innen helse og omsorg. Kommunen pekte også på at «de siste 4-5 åra har innleie av vikarbyråsjukepleiarar vore høgt.» Dette ble begrunnet med utfordringer knyttet til rekruttering, særlig i hjemmetjenesten, både til faste stillinger og vikariat, og at det var en særlig utfordring å få nok sykepleiere.

Kommunen klargjorde at det er ønskelig å få ned bruken, og at det har vært satt i verk ulike politiske initiativer for å oppnå dette. Det er enhetslederne som tar beslutningen om å bruke innleie, og de tillitsvalgte er lite involvert i selve beslutningene, men er med i prosessen knyttet til ledige stillinger og utlysninger, og dermed kjent med rekrutteringsutfordringene.

3.33 Vik

Vik kommune hadde en befolkning på 2672 i 2019, og rapporterte da 6,6 millioner i omsetning til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Vik svarte ikke på undersøkelsen for 2020.

3.34 Voss

Voss kommune ble etablert 1. januar 2020 som en følge av sammenslåing av Voss og Granvin. Den samlede kommunen hadde en befolkning på 15 543 i 2019. Granvin hadde ingen bruk, men gamle Voss kommune rapporterte inn 766 000 i omsetning til bemanningsselskaper i 2019. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Voss besvarte undersøkelsen, og rapporterte 0,4 årsverk innen oppvekst til en samlet kostnad på 500 000. Innen oppvekst rapporterte kommunen at de bruker bemanningsselskaper «i så liten grad som mulig», og bare til rekruttering av stillinger hvor det er krevende å få inn rett kompetanse. Politikere blir orientert om omfanget blir stort, og det samme blir de tillitsvalgte. Det har også vært noe bruk innen barnevern i 2020, men her ble ikke omfanget spesifisert.

Kommunalsjef for helse og omsorg svarte ikke, men de andre svarene signaliserte at det ble brukt noe innleie her i 2020 «for å få tak i nok sykepleiere».

3.35 Øygarden

Øygarden kommune ble etablert 1. januar 2020 som en følge av sammenslåing av Fjell, Sund og Øygarden. Den samlede kommunen hadde en befolkning på 38 226 i 2019. Samlet rapporterte de inn 14,1 millioner i omsetning til bemanningsselskaper i 2019. Av dette var 13 millioner fra gamle Fjell kommune som leverte inn tallene uspesifisert. Av det resterende var administrasjon og styring størst med 0,8 millioner.

Øygarden besvarte undersøkelsen, og spesifiserte at det ble brukt innen helse og omsorg og oppvekst, men ikke nærmere om omfanget. Bruken ble begrunnet med «manglende ressurser og kompetanse».

3.36 Årdal

Årdal kommune hadde en befolkning på 5245 i 2019, og rapporterte da 16,8 millioner i kostnader til bemanningsselskaper. Alt ble rapportert inn under tjenesteområdet helse og omsorg.

Årdal besvarte undersøkelsen, og rapporterte at det var ingen bruk av bemanningsselskaper innen oppvekst, men noe innen helse og omsorg og teknisk forvaltning og drift. Kommunen spesifiserte ikke nærmere, og ga heller ikke begrunnelse for bruk. Tillitsvalgte i kommunen rapporterte at kommunen passerte 14 millioner i 2020.

Kartlegging av konsulentbruk og innleie fra bemanningsselskaper i kommunene i Vestland fylkeskommune

Vi håper dere tar dere tid til å svare på undersøkelsen, da vi er avhengige av høy deltakelse. Her følger en kort presentasjon av prosjektet.

I samarbeid med Fagforbundet Vestland gjennomfører De Facto: Kunnskapssenter for fagbevegelsen et prosjekt for å kartlegge konsulentbruk og innleie fra bemanningsselskaper i kommunene i Vestland fylke.

Hensikten med prosjektet er å undersøke omfanget av konsulentbruk og innleie, og utviklingen over tid.

Selve gjennomføringen av prosjektet er todelt ved at det både hentes inn offentlig statistikk på innleie i kommunene i Vestland, men at også kommunene kontaktes direkte. På bakgrunn av dette, har vi utarbeidet den følgende spørreundersøkelsen, som nå sendes ut til alle kommunene i Vestland fylke.

Deltakelse i prosjektet innebærer å svare på det følgende spørreskjemaet. Det vil gå på 10-15 minutter om alle data er enkelt tilgjengelige, men kanskje opp mot en halvtime om en del informasjon må innhentes.

Informasjonen som samles inn vil bli publisert i en rapport som forventes å være avsluttet og publisert i løpet av april 2021.

All informasjon behandles på en slik måte at ingen vil kunne kjenne igjen personer og utsagn i den endelige rapporten, og ingen vil ha tilgang til personidentifiserbare opplysninger. Undersøkelsen er selvsagt underlagt taushetsplikt, og alle opplysninger vil behandles konfidensielt.

Har du spørsmål i forbindelse med denne henvendelsen, eller ønsker å bli informert om resultatene fra undersøkelsen når de foreligger, kan du gjerne ta kontakt med hovedansvarlig for prosjektet:

Isak Lekve
Isak.lekve@de-facto.no
91392365

1. Kommune:**2. Innen hvilke tjenesteområder benytter kommunen innleie fra bemanningsselskaper eller konsulenter?**

Helse og omsorg

Oppvekst

Teknisk forvaltning og drift

Renhold

Annet (vennligst spesifiser)

3. Hvor stort var omfanget av bruk av innleide fra bemanningsselskaper og konsulenter innen følgende tjenesteområder i 2020. Oppgi tallet så nøyaktig som mulig i antall årsverk (absolutte tall) innen tjenesteområdet.

Hvor stort var omfanget i antall årsverk innen helse og omsorg:

Hvor stort var omfanget i antall årsverk innen oppvekst:

Hvor stort var omfanget i antall årsverk innen teknisk forvaltning og drift:

Hvor stort var omfanget i antall årsverk innen renhold:

Hvor stort var omfanget i antall årsverk innen andre tjenester:

4. Hvor stort var omfanget av bruk av innleide fra bemanningsselskaper og konsulenter innen følgende tjenesteområder i 2020. Oppgi tallet så nøyaktig som mulig som PROSENTVISE årsverk av samlede årsverk innen tjenesteområdet.

Hvor stort var omfanget som prosentvise årsverk innen helse og omsorg:

Hvor stort var omfanget som prosentvise årsverk innen oppvekst:

Hvor stort var omfanget som prosentvise årsverk innen teknisk forvaltning og drift:

Hvor stort var omfanget som prosentvise årsverk innen renhold:

Hvor stort var omfanget som prosentvise årsverk innen andre tjenester:

5. Hvor store var de samlede kommunale lønnskostnadene til innleide fra bemanningsselskaper eller konsulenter innen følgende tjenesteområder i 2020. Oppgi tallet så nøyaktig som mulig i absolutte tall.

Helse og omsorg

Oppvekst

Teknisk forvaltning og drift

Renhold

Andre tjenesteområder

6. Hvor store var lønnskostnadene i gjennomsnitt per innleide årsverk eller konsulentårsverk innen følgende tjenesteområder i 2020. Oppgi tallet så nøyaktig som mulig.

Helse og omsorg

Oppvekst

Teknisk forvaltning og drift

Renhold

Andre tjenesteområder

7. Hvem i kommunene tar beslutningene om når det skal brukes innleie fra bemanningsselskaper eller konsulenter?

Hvem tar beslutningene innen helse og omsorg? Svar med stillingstittel og ikke personnavn:

Hvem tar beslutningene innen oppvekst? Svar med stillingstittel og ikke personnavn:

Hvem tar beslutningene innen teknisk forvaltning og drift? Svar med stillingstittel og ikke personnavn:

Hvem tar beslutningene innen renhold? Svar med stillingstittel og ikke personnavn:

Hvem tar beslutningene innen andre tjenester? Svar med stillingstittel og ikke personnavn:

8. Hvordan har omfanget av bruk av innleie fra bemanningsselskaper og konsulenter endret seg over tid.

Hvordan har utviklingen i innleie fra bemanningsselskaper og konsulentbruk vært de siste ti årene? Er det mer eller mindre bruk av innleie og konsulenter? Hvor mye mer/mindre? Spesifiser gjerne etter tjenesteområde

Hvordan har utviklingen i innleie fra bemanningsselskaper og konsulentbruk vært de siste tyve årene? Er det mer eller mindre bruk av innleie og konsulenter? Hvor mye mer/mindre? Spesifiser gjerne etter tjenesteområde

9. Hva er bakgrunnen og begrunnelsen for bruken av innleie fra bemanningsselskaper og konsulenter?

Hvorfor benyttes innleie fra bemanningsselskaper og konsulenter?

10. Hvordan er disse beslutningene forankret politisk gjennom vedtak i kommunestyret?

Beskriv hvordan bruk av innleie fra bemanningsselskaper og konsulentbruk er forankret politisk i din kommune:

11. I hvilken grad og hvordan blir disse beslutningene drøftet med tillitsvalgte?

Beskriv i hvilken grad og hvordan tillitsvalgte involveres i beslutningene om å benytte seg av innleie fra bemanningsselskaper og konsulenter:

Tusen takk for din deltakelse!